

ASC “Xalq” Bankının
Müşahidə Şurasının

_____ tarixli

Qərarı ilə təsdiq edilmişdir

(Protokol № _____)

Müşahidə Şurasının sədri

_____ A.M.Məmmədli

ASC “Xalq” Bankında Risklərin idarə edilməsi SİYASƏTİ

Sənədin nömrəsi: XB-S/21

(12.11.2021-ci il tarixli əlavə və dəyişikliklərlə)

MÜNDƏRİCAT

1. ÜMUMİ MÜDDƏALAR.....	3
2. ƏSAS ANLAYIŞLAR VƏ RİSKLƏRİN TƏSNİFATI	3
3. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİSTEMİ.....	5
4. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ STRATEGİYASI	5
5. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİNİN TƏŞKİLATİ STRUKTURU.....	6
6. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİSTEMİNİN MÜDAFİƏ XƏTLƏRİ	Error! Bookmark not defined.
7. HESABATLILIQ VƏ SƏNƏDLƏŞMƏ	9
8. FÖVQƏLADƏ HALLAR PLANI	10
9. YEKUN MÜDDƏALAR	10

1. ÜMUMİ MÜDDƏALAR

- 1.1.** “ASC “Xalq” Bankında Risklərin idarə edilməsi Siyasəti” (bundan sonra – “Siyasət”) “Banklar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu, Azərbaycan Respublikasının Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı tərəfindən qəbul edilmiş normativ xarakterli aktlar, bank nəzarəti üzrə Bazel komitəsinin tövsiyələri və risklərin idarə edilməsi üzrə bankdaxili qaydalar əsasında hazırlanmışdır.
- 1.2.** Siyasətin məqsədi ASC “Xalq” Bankının (bundan sonra – “Bank” adlandırılacaq) öz üzərinə ancaq qabaqcadan ölçülmüş və bəraət qazanılan riski götürməsinin, hər bir halda riskin qəbul edilməsinin lazımı qaydada rəsmiləşdirilməsinin, qoyulmuş qaydalardan və limitlərdən kənara çıxmaların razılaşdırılmasının, qaydalardan və limitlərdən kənara çıxmalara verilən icazələrin sənədləşdirilməsinin təmin edilməsidir.
- 1.3.** Bu Siyasət Bankın risklərin idarə edilməsi üzrə fəaliyyətdə, habelə Bankın fəaliyyətinin bütün növlərində, biznes proseslərində və informasiya sistemlərində səlahiyyətlərin paylanmasının təşkilini və prinsiplərini müəyyən edir. Bankda risklərin idarə edilməsi üzrə iş ancaq risklərin idarə edilməsində ixtisaslaşmış bölmələrin məsuliyyəti deyildir, eyni zamanda bankın işgüzar mühitin risklərinin qiymətləndirilməsi və müvafiq qaydalara və limitlərə riayət edilməsinə nəzarət üçün məsuliyyət daşıyan bütün bölmələrinin məsuliyyətidir.

2. ƏSAS ANLAYIŞLAR VƏ RİSKLƏRİN TƏSNİFATI

2.1. Bu Siyasətdə istifadə olunan anlayışlar aşağıdakılardır:

Risk – ehtimal olunan və ya gözlənilməz hadisələrin baş verməsi nəticəsində yaranan xərclərin (zərərin) bankın kapitalına mənfi təsir göstərməsi ehtimalı;

Risklərin idarə edilməsi sistemi – risklərin idarə edilməsi üzrə bu Siyasət ilə müəyyən edilmiş elementlərdən ibarət sistem;

Biznes bölmələri – bankın fəaliyyətinin ayrı-ayrı növlərini həyata keçirən və risk yaradan bölmələr;

Risk qəbul edilməsi – kapitalın adekvatlığına dair tələblərə riayət etmək şərti ilə bankın kapitalı hesabına mümkün zərərin qarşılınması;

Risk iştahası – bankın strateji hədəflərinə çatması üçün riskgötürmə qabiliyyəti çərçivəsində qəbul etmək istədiyi riskin həcmi;

Risk xəritəsi - risk xəritəsində bankın məruz qala biləcəyi risklər, riski yaradan daxili və kənar səbəblər, riskin yarada biləcəyi digər risklər və mümkün zərərlər əks olunur, habelə riskin başvermə tezliyi, idarə edilməsi və qiymətləndirmə alətləri, riskin idarə edilməsi üzrə məsul şəxs və ya struktur bölmə müəyyən olunur;

Stress-test – bir neçə şokun bankın maliyyə vəziyyətinə potensial təsirinin qiymətləndirilməsi aləti;

“Maliyyə alətləri”adlı 9 №-li Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartı – Maliyyə alətləri üzrə mühasibat uçotu subyektinin maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti, habelə maliyyə vəziyyəti barədə sistemləşdirilmiş məlumatları özündə əks etdirən hesabatların tərtib edilmə standartları;

Bazel komitəsi – İnkişaf etmiş dövlətlərin Mərkəzi Banklarının birlikdə təşkil etdikləri təşkilat olan Beynəlxalq Hesablaşmalar Bankının təsis etdiyi qurum. Bu qurum bankların iqtisadiyyatda baş verəcək böhranlara qarşı dayanıqlılığını təmin etmək üçün bankların kapital adekvatlığı ilə bağlı beynəlxalq standartlar toplusu yayımlayır.

2.2. Bu Siyasətdə risklərin təsnifatı aşağıdakı kimi aparılır:

Kredit riski - Borcalanın Bank qarşısında öhdəliyinin vaxtında və ya tam icra olunmaması nəticəsində yaranır;

Bazar riski - Faiz dərəcələrinin, valyuta məzənnələrinin, qiymətli kağızların və əmtəələrin dəyərində baş verən dəyişikliklərlə əlaqədar yaranan risklər. Bazar riskinin aşağıdakı alt kateqoriyaları mövcuddur:

- *Faiz dərəcəsi riski* - Faiz dərəcələrinin əlverişsiz dəyişməsi ilə əlaqədar yaranan risk;
- *Valyuta riski* – Xarici valyuta məzənnələrinin əlverişsiz dəyişməsi ilə əlaqədar yaranan risk;
- *Kapital riski* - Bankın aldığı qiymətli kağızların dəyərinin əlverişsiz dəyişməsi ilə əlaqədar yaranan risk;
- *Əmtəə riski* - Bazarda əmtəələrin qiymətinin əlverişsiz dəyişməsi ilə əlaqədar yaranan risk;

Likvidlik riski - Bu risk planlaşdırılmış və gözlənilməyən öhdəliklərin vaxtında və effektiv yerinə yetirilə bilməməsi nəticəsində yaranır;

Əməliyyat riski - Bu risk Bank əməkdaşları tərəfindən yol verilmiş nöqsan və səhvlər, informasiya sistemi və texnologiyalarda baş vermiş problem və çatışmazlıqlar, habelə bankdankənar hadisələrlə əlaqədar yaranır. Əməliyyat riskinin aşağıdakı alt kateqoriyaları mövcuddur:

- *İnsan resursu riski* - Bankın əməkdaşları tərəfindən bilərəkdən və ya bilmədən Bank əməliyyatlarının həyata keçirilməsi zamanı mövcud hüquqi aktların pozulması, səhv və nöqsanlara yol verilməsi nəticəsində yaranan risk;
- *İT riski* - Bankın informasiya sistemi və ya texnologiyalarında baş verən problemlərlə əlaqədar yaranan risk;
- *Hüquqi risk* - Hüquqi aktların tələblərinin pozulması, tam, vaxtında və ya düzgün tətbiq edilməməsi, Bankın daxili qaydalarının qəbul edilməməsi, habelə daxili qaydalarda ziddiyyət və boşluqlar nəticəsində yaranan risk;
- *Kənar risk* - Üçüncü tərəf və ya təbiətin vurduğu ziyan nəticəsində yaranan risk;
- *Komplayens riski* - cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi sahəsində olan hüquqi aktlara, o cümlədən nəzarət orqanının və maliyyə monitorinqi orqanının tələblərinə riayət edilməməsi

nəticəsində yaranan hüquqi risk;

Strateji risk - Bu risk strateji hədəflərin düzgün seçilməməsi nəticəsində yaranır;

Nüfuz riski - Bu risk banka qarşı etimadın azalması və mənfi ictimai rəy nəticəsində yaranır;

İnformasiya təhlükəsizliyi riski - müəyyən informasiya təhlükəsizliyi təhdidi tərəfindən Bankın informasiya təhlükəsizliyinin idarəedilməsində olan zəifliklərdən və ya boşluqlardan potensial istifadə ehtimalı;

Layihə riski - bu risk bankın nəzərdə tutduğu layihələri icra zamanı səhvlər və kənar amillərin təsiri nəticəsində icra edə bilməməsi və ya qarşısına qoyduğu hədəflərə çatmaması kimi qəbul edilir.

3. RISKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİSTEMİ

Risklərin idarə edilməsi sistemi aşağıdakı elementlərdən ibarətdir:

- Risklərin idarə edilməsi strategiyası;
- Risklərin idarə edilməsinin təşkilati strukturu;
- Risklərin idarə edilməsi sisteminin müdafiə xətləri;
- Risk hesabatlılığı;
- Fövqəladə hallar planı.

4. RISKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ STRATEGİYASI

4.1. Bank risklərin idarə edilməsi üzrə aşağıdakı məqsədləri əhatə edən risklərin idarə edilməsi strategiyasını hazırlayır:

- 4.1.1.** Bankın strateji hədəflərinə uyğun risk iştahası;
- 4.1.2.** Bankın fəaliyyət strategiyasının həyata keçirilməsi nəticəsində məruz qala biləcəyi bütün risklər;
- 4.1.3.** Yeni fəaliyyət növləri və sistemlərin tətbiq edilməsinə Bankın risk yanaşması;
- 4.1.4.** Bankın kapitalı ilə bağlı strateji hədəflər;
- 4.1.5.** Makroiqtisadi mühitdə baş verən dəyişikliklərdən yarana biləcək risklərin idarə edilməsi;
- 4.1.6.** Risklərin idarə edilməsi sisteminə nəzarət tədbirləri.

4.2. Risklərin idarə edilməsi üzrə siyasətin ən mühüm məqsədləri aşağıdakılardır:

- 4.1.1.** Risklər üzrə eyniləşdirilmənin, təhlilin, monitorinqin və hesabatlılığın yerinə yetirilmə tezliyinin və səmərəliliyinin yüksəldilməsi;
- 4.1.2.** Meyllərin və göstəricilərin müəyyən edilməsi, istisnaların isə lazımi qaydada bildirilməsi üçün, təhlilin risklərin elementar tərkib hissələrinə qədər yerinə yetirilməsi;
- 4.1.3.** Risklərin hər bir növü üçün risklərə qarşı dözümlülüyün və risk iştahasının müəyyən edilməsi və sənədləşdirilməsi, habelə biznes prosesinin, müəyyən

edilmiş limitlərə riayət edilməsinə müvafiq tərzdə həyata keçirilməsi.

- 4.1.4. İnternet və mobil bankçılığın geniş tətbiqi üzrə Bankın risk yanaşması;
- 4.1.5. Rəqəmsal bankçılıq sahəsində xidmətlərin təqdim olunması zamanı yarana biləcək risklərin idarə edilməsi;
- 4.1.6. Qeyri-kredit əməliyyatların həcmnin artması nəticəsində yarana biləcək risklərin idarə edilməsi;
- 4.1.7. Akkreditivlər və qarantiyalar üzrə risk yanaşmasının müəyyən edilməsi.

5. RISKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİNİN TƏŞKİLATI STRUKTURU

- 5.1. Siyasətin düzgün bir şəkildə müəyyənləşdirilməsi, aparılması və nəzarət edilməsi Müşahidə Şurası, Audit Komitəsi, Risklərin idarə edilməsi komitəsi və İdarə Heyəti tərəfindən həyata keçirilir. Müşahidə Şurası Bankda riskləri düzgün şəkildə müəyyənləşdirən, dəyərləndirən və onlara nəzarət edən sistemin yaradılmasını təmin edir. Müşahidə Şurası risk idarəetmə prosedurlarını, limitləri, riskli sahələrlə əlaqədar qərarların qəbul edilməsi vasitələrini və vəzifəli şəxslərin məsuliyyətlərini müəyyənləşdirir. İdarə Heyəti və digər Bank strukturları Bankda risklərin gündəlik olaraq idarə edilməsi üçün məsuliyyət daşıyırlar.
- 5.2. Risklərin idarə edilməsi üzrə məsul struktur risklərin müəyyənləşdirilməsi, təhlili və qiymətləndirmə nəticələri haqqında İdarə Heyəti, Risklərin idarə edilməsi komitəsi və Müşahidə Şurasına hesabatlar hazırlayır və bu Siyasətə uyğun hərəkət edilməsi istiqamətində yoxlamalar aparır və riayət edilməməsi haqqında Risklərin idarə edilməsi komitəsinə və İdarə Heyətinə hesabatlar verir.
- 5.3. Bankda risklərin gündəlik olaraq idarə edilməsinə İdarə Heyəti tərəfindən nəzarət edilir. Risklərin müəyyənləşdirilməsi və idarə olunmasının qiymətləndirilməsi Daxili Audit strukturu tərəfindən yerinə yetirilir. Risklərin idarə edilməsinin səmərəliliyi, Bankın bütün struktur bölmələrinin fəaliyyətinin hesabatlılığını və şəffaflığını, struktur bölmələrin idarə edilməsinin səmərəliliyi, prudensial tələblərin və Bankda qanuni maraqları olan digər şəxslərin maraqlarının gözlənilməsinə təmin etmək məqsədi güdən korporativ idarəetmə prinsiplərinə ciddi riayət olunması ilə təmin edilir. Bankın təşkilatı strukturu Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiq edilir.
- 5.4. Risklərin idarə edilməsi prosesində Bankın Müşahidə Şurası, Risklərin idarə edilməsi komitəsi (bundan sonra - RİK), İdarə Heyəti, Risklərin idarə edilməsi idarəsi, Bankın biznes bölmələri və Daxil audit idarəsi iştirak edir.
- 5.5. Bu prosesdə iştirak edən bölmələrin səlahiyyətləri aşağıdakı kimidir:
  - 5.5.1. **Müşahidə Şurası (MŞ)**
    - Bankın risklərinin profilinə adekvat olan risklərin idarə edilməsi sisteminin yaradılmasını təmin edir;

- Risklərin idarə edilməsi üzrə strategiyanı, siyasəti, daxili qaydaları və təşkilati strukturu təsdiq edir;
- Risklərin idarə edilməsi üzrə İdarənin işinə nəzarət edir və risklərin idarə edilməsi üzrə bölmələrdən bilavasitə hesabatlar alır;
- İdarə Heyəti və Risklərin idarə edilməsi üzrə Komitə tərəfindən göndərilmiş bankın risklərinin idarə edilməsi məsələləri üzrə qərarlar qəbul edir;
- Risklərin idarə olunmasıyla əlaqədar təşkilati strukturun, risklərin idarəedilməsi siyasətinin, səlahiyyət və məsuliyyətlərin, müxtəlif əməliyyat növləri ilə əlaqədar daxili qaydaların, risklərin idarə olunması prosesində istifadə edilən müxtəlif metodların, limitlərin və bankın risk alma həcmələrinin təsdiq edilməsi;
- İldə bir dəfədən az olmayaraq, risklərin idarə edilməsi sisteminin səmərəliliyini qiymətləndirir;
- Fövqəladə hallar planını təsdiq edir.

5.5.2. Risklərin idarə edilməsi komitəsi (RİK):

- Risklərin idarə edilməsi üzrə strategiyanı, siyasəti, daxili qaydaları, habelə onlardakı dəyişiklikləri nəzərdən keçirir və baxılmaq üçün MŞ-na təqdim edir;
- Müxtəlif risklərlə əlaqədar Risklərin idarəedilməsi idarəsi tərəfindən İdarə Heyəti ilə razılaşdırılaraq müəyyənləşdirilən limitlərin təsdiq edilməsi üçün Müşahidə Şurasına təqdim edilməsi;
- Risklərin müəyyən edilməsi və qiymətləndirilməsi üçün müvafiq metod və alətlərin seçilməsi və onların keçirilməsi tezliyini müəyyənləşdirir;
- Risklərin idarə edilməsi sisteminin səmərəliliyi və bankın məruz qaldığı risklərin vəziyyəti haqqında hesabat hazırlayır və MŞ-na təqdim edir;
- Risklərin idarə edilməsi strategiyasının bankın üzərinə götürdüyü risklərə müvafiqliyinin monitorinqini keçirir;
- MŞ üçün Risklərin idarə edilməsi sisteminin təkmilləşdirilməsi üzrə təkliflər hazırlayır;
- Risklərin idarə edilməsi bölməsinin işini qiymətləndirir və qiymətləndirmənin nəticələri haqqında MŞ və İdarə Heyətini məlumatlandırır;
- Risklərin idarə edilməsi üzrə funksiyanı yerinə yetirən bölmələrin və Bankın digər daxili komitələrinin təşkilati strukturu haqqında MŞ-na təkliflər hazırlayır;
- İdarə Heyəti ilə birlikdə Fövqəladə hallar üzrə planı nəzərdən keçirir və MŞ-na təqdim edir;
- Ən azı ayda bir dəfə iclaslar keçirir və onların nəticələri barədə MŞ-nı

məlumatlandırır.

5.5.3. İdarə Heyəti:

- Risklərin idarə edilməsi üzrə strategiya və siyasətlərin həyata keçirilməsini təmin edir;
- Risklərin idarə edilməsi siyasətinə əsaslanaraq Bankın məruz qaldığı risklərin idarə edilməsi prosesini təşkil edir;
- Bankın məruz qaldığı riskləri təhlil edir və aşkar edilmiş zəif yerlərin aradan qaldırılması üçün zəruri tədbirlər görür;
- Yeni bank məhsullarının tətbiq edilməsi haqqında qərarlar qəbul edir;
- MŞ-na və RİK-ə risklər və onların idarə edilməsi haqqında hesabatları təqdim edir;
- Risklərin idarə edilməsi üzrə bölmənin fəaliyyətinin bankın risklərinə adekvat olmasını təmin etmək üçün müvafiq şərait yaradır;
- RİK ilə birlikdə, Fövqəladə hallar üzrə planı nəzərdən keçirir və MŞ-na təqdim edir;
- Risklərin idarə edilməsi üzrə bölmənin bankın digər strukturları ilə əməkdaşlığını təmin edir, habelə onların fəaliyyətinə müdaxilələrin qarşısını almaq üçün tədbirlər görür.

5.5.4. Risklərin idarə edilməsi idarəsi:

- Risklərin idarə edilməsi üzrə işin koordinasiyasını təmin edir;
- Bankın, risklərin idarə edilməsi üzrə daxili qaydalarını və onlara dəyişiklikləri hazırlayır;
- Risklərin idarə edilməsi üzrə strategiyanın və siyasətin monitorinqini aparır və yayınmalar haqqında MŞ-na və RİK-ə məruzə edir;
- Birgə fəaliyyət növləri üzrə Bankla bağlı olan strukturların risk limitlərinin hesablanması və onlardakı dəyişikliklər haqqında RİK və MŞ üçün təkliflər hazırlayır;
- Risklərin xəritəsini hazırlayır və onların icrasının monitorinqini həyata keçirir;
- Risk limitlərinə riayət edilməsinin monitorinqini aparır;
- Bankla bağlı strukturlarla birlikdə, risklərin müəyyən edilməsi və qiymətləndirilməsi, habelə onların tətbiq edilməsi modellərinin seçilməsi üzrə iş aparır;
- MŞ-na, RİK-ə və İdarə Heyətinə, risklərin qiymətləndirilməsi, onların təhlili və nəticələr üzrə hesabat təqdim edir;
- Bütün proseslər, yeni xidmətlər və bank fəaliyyətinin məhsulları üzrə risklərin aşkar edilməsi və idarə edilməsi üzrə rəy verir;
- Əlaqədar strukturlarla birlikdə, stress-test keçirir və aşkar edilmiş risklərin azaldılması məqsədilə Tədbirlər planı hazırlayır;
- Risklərin idarə edilməsi məqsədilə Bankın digər struktur bölmələrindən alınmış informasiyanı təhlil edir;

- RİK üçün, risklərin idarə edilməsi proseslərinə səmərəli və adekvat nəzarət prosedurları üzrə təkliflər hazırlayır;
- Bankın əlaqədar struktur bölmələri ilə birlikdə Fövqəladə hallar planını hazırlayır və RİK-ə və İdarə Heyətinə təqdim edir;
- Bankın əlaqədar struktur bölmələrinə, risklərin idarə edilməsi sahəsində metodik yardım göstərir.

5.5.5. Bankın biznes bölmələri:

- Gündəlik fəaliyyətdə, öz səlahiyyətləri daxilində riskləri idarə edirlər;
- Onlara aid olan risk limitlərinə riayət olunmasını təmin edirlər.

5.5.6. Daxili audit:

- Risklərin idarə edilməsi sisteminin adekvatlığını və səmərəliliyini yoxlayır;
- Yoxlamanın nəticələrinə görə MŞ-na və Audit Komitəsinə hesabat, təkliflər və tövsiyələr təqdim edir;
- Risklərin idarə edilməsi üzrə bölmələrlə informasiya mübadiləsini təmin edir.

6. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİSTEMİNİN MÜDAFİƏ XƏTLƏRİ

- 6.1.** Bank əməliyyatlarının növünə, həcmində, fəaliyyətinin xüsusiyyətlərinə və mühitinə, mürəkkəbliyinə və üzləşdiyi risklərə uyğun olan risklərin idarə edilməsi sistemini yaradır.
- 6.2.** Əgər işgüzar və əməliyyat şərtləri limitlərin pozulmasını meydana gətirərsə, onda bütün bu cür hallar izlənməli və onlar barədə xəbər verilməlidir. Kapitala qarşı tələblərin müəyyən edilməsi zamanı, gözlənilən risklərin, Bankın biznes bölmələrinin gözlədiyi hədudlardan kənara çıxmasını təmin etmək vacibdir.
- 6.3.** Bütün əhəmiyyətli risklər və onlarla bağlı mümkün olan zərərlər eyniləşdirilməli, ölçülməli və onlar haqqında Risklərin idarə edilməsi idarəsinə məlumat verilməlidir. Onların səviyyəsi, bu risklərin idarə edilməsi üçün müəyyən edilmiş limitlərə uyğunlaşdırılmalıdır.
- 6.4.** Korporativ prinsiplərə uyğun olaraq, Risklərin idarə edilməsi sistemi özündə aşağıdakı üç əsas müdafiə xəttini birləşdirir:
- 6.4.1. Birinci müdafiə xətti:** Bankın müştərilərinə xidmət göstərən, məhsul və xidmətlərin inkişafını həyata keçirən struktur bölmələr, habelə Bankın filial və şöbələri daxildir;
- 6.4.2. İkinci müdafiə xətti:** Bankda risklərin idarə edilməsi funksiyasını həyata keçirən struktur bölmələr daxildir;
- 6.4.3. Üçüncü müdafiə xətti:** audit funksiyasını həyata keçirən struktur bölmələr daxildir.

7. HESABATLILIQ VƏ SƏNƏDLƏŞMƏ

- 7.1.** Risklər üzrə hesabatlar, risklərin mahiyyətindən və növündən, risk amillərinin volatilliyindən

asılı olaraq, gündəlik, həftəlik, aylıq və ya rüblük əsasda hazırlanmalıdır. Risklərin hər bir kateqoriyası üzrə hesabatə ən azı, aşağıdakılar daxil edilməlidir:

- 7.1.1.** Bütün aktivlər, əqdlər və əməliyyatlar üzrə bütün risklər və mövqelər;
  - 7.1.2.** Verilən risk kateqoriyası üçün, bütün bölmələr tərəfindən istifadə edilən metodologiyanın və göstəricilərin birmənalılığının təmin edilməsi;
  - 7.1.3.** Monitoring, anlaşılma və qərarların qəbul edilməsi proseslərinin yüngülləşdirilməsi.
- 7.2.** Risklərin idarə edilməsi üzrə sənədlər, risklərin idarə edilməsi üzrə bütün fəaliyyətdə məqsədləri, strukturu, öhdəlikləri və məsuliyyəti sənədləşdirir və vurğulayır. Proseslərin, hesabalamaların, modellərin və hesabatların formatları kimi səciyyəvi sənədlər, risklərə və onların idarə edilməsinə aid olan konsepsiyalar və proseslər üzrə sənədlərlə birlikdə sənədləşdirilirlər.
- 7.3.** Risklərin müəyyənləşdirilməsi aşağıdakı metodlar vasitəsilə həyata keçirilməlidir:
- 7.3.1.** Beynəlxalq Hesablaşmalar Bankın təsis etdiyi "Bazel Komitəsi" tərəfindən təsdiq olunan risk üzrə ölçülmüş aktivlərə kapital ayırması:
Əməliyyat və bazar riskləri üzrə kapital ayırması müvafiq olaraq sadə göstərici yanaşması və açıq valyuta mövqeyindən istifadə edilməklə hesablanır. Bundan başqa likvidlik örtmə əmsalı və xalis stabil maliyyələşmə əmsalı metodundan istifadə edilir.
  - 7.3.2.** "Maliyyə alətləri" adlı 9 №-li Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartı əsasında kreditlər üzrə kapital ayırması:
    - 7.3.2.1.** Empirik (təbii) təhlillər: Bank risklərinin müəyyənləşdirilməsi üçün empirik məlumatlara, daxili və/və ya digər bankların təcrübələrinə və itkilərlə əlaqədar rəqəmlərə görə təhlilləri mütəmadi olaraq aparılmalıdır;
    - 7.3.2.2.** Ssenari təhlilləri: Ssenari təhlilləri müxtəlif ssenarilərin təhlili nəticəsində risklərin müəyyənləşdirilməsidir. Ssenari təhlilləri göstərilmiş hər bir əsas risk kateqoriyası üçün ən azı ayda bir dəfə həyata keçirilməlidir.

8. FÖVQƏLADƏ HALLAR PLANI

- 8.1.** Fövqəladə hallar planı Bankın davamlı fəaliyyəti və gündəlik hesablaşmaların fasiləsizliyinin təmin edilməsi məqsədi ilə həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan və əvvəlcədən hazırlanmış tədbirlər toplusudur.
- 8.2.** Bank böhran vəziyyətində dayanıqlığını təmin etmək üçün meydana gələn risklərə qarşı sağlamlaşdırma tədbirləri həyata keçirir.
- 8.3.** Bankın fövqəladə hallar planına ən azı ildə bir dəfə yenidən baxılır və zərurət olduqda müvafiq dəyişikliklər edilir.

9. YEKUN MÜDDƏALAR

- 9.1.** Bu Siyasət Bankın Müşahidə Şurasının qərarına müvafiq olaraq qüvvəyə minir.

- 9.2.** Bu Siyasətə əlavə və dəyişikliklər Müşahidə Şurasının qərarı əsasında edilir.
- 9.3.** Siyasətin hər hansı müddəasının etibarsızlığı bütövlükdə Siyasətin və onun hər hansı digər müddələrinin etibarsızlığına gətirib çıxarmır.